

Alle landets kommuner
v/rådmann

Deres ref.:
Vår ref.: 15/4122-1
Saksbehandler: Sigrunn Gjønnnes
Dato: 05.05.2015

Korrigerings av eventuelle mangler ved IPLOS-rapporteringen av habilitering og rehabilitering utenfor institusjon i kommunene

Foreløpige tall fra IPLOS-registeret (2014) viser at 209 kommuner ikke har registrert mottakere av tjenesten habilitering og rehabilitering utenfor institusjon. (vedlegg 1)

Vi trenger pålitelig statistikk

Statistikken viser at habilitering og rehabilitering utenfor institusjon er en tjeneste som synker på landsbasis til tross for nasjonal satsing på området. Nasjonale politiske mål for helse- og omsorgstjenestene tydeliggjør at habilitering og rehabilitering skal styrkes. Regjeringen har også sagt at de i forbindelse med statsbudsjettet for 2016 skal legge frem en opptrappingsplan for feltet. Helsedirektoratet starter også i 2015 arbeidet med å utvikle nasjonale kvalitetsindikatorer for habilitering og rehabilitering. Data fra IPLOS-registeret forventes å bli brukt i nye nasjonale kvalitetsindikatorer på området. Det er derfor svært viktig at vi har pålitelige aktivitetsdata.

Er statistikken riktig?

Mange kommuner har satt i gang med hverdagsrehabilitering. Dette er et rehabiliteringstilbud i hjemmet, hovedsakelig til eldre. Representanter fra flere kommuner har ved ulike anledninger sagt til Helsedirektoratet at de **ikke** registrerer disse tjenestene som rehabilitering utenfor institusjon. Dermed kan det se ut som det er viktige tjenester i kommunene som ikke fremkommer i noe statistikk. I tillegg vet vi eksempelvis at mange kommuner har hatt tverrfaglige rehabiliteringsteam gjennom mange år.

Rehabiliteringstjenester i hjemmet, herunder hverdagsrehabilitering, skal rapporteres til IPLOS-registeret som «habilitering og rehabilitering utenfor institusjon».

Helsedirektoratets fagavdeling for habilitering og rehabilitering i kommunene, avdeling minoritetshelse og rehabilitering, gjorde sommeren 2014 en spørreundersøkelse i kommunene. Her oppga omtrent halvparten av de mer enn 250 kommunene som

Helsedirektoratet - Divisjon primærhelsetjenester

Avdeling minoritetshelse og rehabilitering
Sigrunn Gjønnnes, tlf.: 24163517

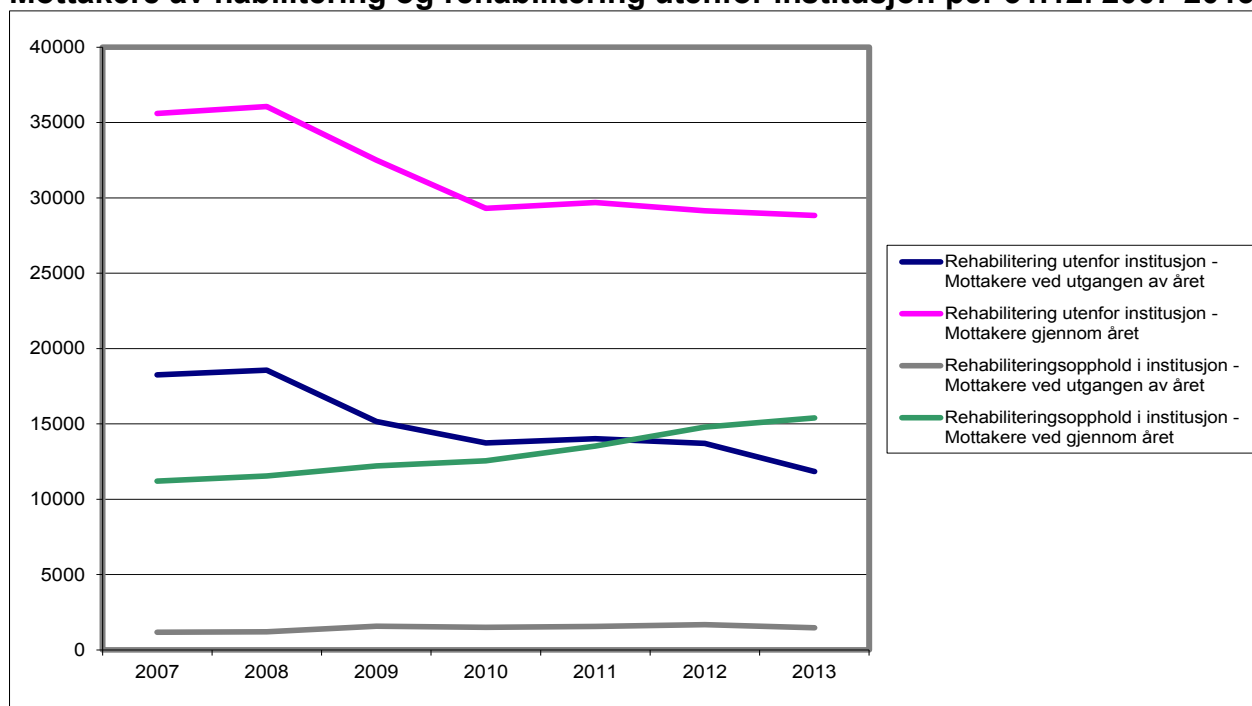
Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

besvarte, at de hadde et tverrfaglig habiliterings- og/eller rehabiliteringsteam, og hele 85 % oppga at de tilbyr rehabilitering utenfor institusjon. Tallene i statistikken samsvarer dermed ikke med kunnskap som Helsedirektoratet har fra andre kilder.

Det er derfor grunn til å tro at det på dette området er tjenester som ytes, men som ikke rapporteres.

I figuren nedenfor ser vi hvordan nedgangen i tjenesten habilitering og rehabilitering utenfor institusjon fremkommer i statistikken i perioden 2007 - 2013.

Mottakere av habilitering og rehabilitering utenfor institusjon per 31.12. 2007-2013

Kilde: IPLOS-registeret

Generelt om registrering og rapportering til IPLOS-registeret:

Følgende definisjon ligger til grunn, forskrift "FOR-2011-12-16-1256" om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator § 3.

"Habilitering og rehabilitering er tidsavgrensede, planlagte prosesser med klare mål og virkemidler, hvor flere aktører samarbeider om å gi nødvendig bistand til pasientens og brukerens egen innsats for å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltakelse sosialt og i samfunnet".

Rapporteringen omfatter rehabilitering og habilitering utenfor institusjon hvor tjenester som skal rapporteres til IPLOS-registeret er integrert, uavhengig av hvordan kommunen har organisert tjenestene. Helsedirektoratet understreker at registreringen skal synliggjøre tjenestene til den enkelte bruker. Hvilke yrkesgrupper som yter tjenestene er i denne sammenhengen underordnet. Dette presiseres fordi vi eksempelvis får spørsmål om

hvorvidt ergoterapeuter og fysioterapeuter som profesjoner, skal rapportere «sine» aktiviteter/tjenester til IPLOS-registeret.

Hva må gjøres?

Helsedirektoratet ber alle landets kommuner om å gjennomgå og eventuelt korrigere sin registrerings- og rapporteringspraksis på dette området slik at den er i overensstemmelse med IPLOS-veilederen.

I vedlegg 2 finnes en utdypet veiledning på hvordan habilitering og rehabilitering utenfor institusjon skal rapporteres. Dette gjør vi ved eksemplifisering gjennom case. Vi viser case både innen rehabilitering og habilitering. Eventuelle spørsmål eller kommentarer bes sendt oss på post til iplos@helsedir.no

Vennlig hilsen

Hanne Narbuvoold e.f.
avdelingsdirektør

Bente Moe
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Vedlegg:

Eksempler på registrering av habilitering og rehabilitering utenfor institusjon.

Tallgrunnlag – habilitering og rehabilitering utenfor institusjon 2007 - 2013

Kopi

- Fylkesmannen v/IPLOS-kontakt
- Kommunens koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering
- Kommunens IPLOS-kontakt

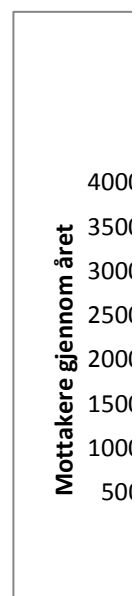
Figur 3.10. Mottakere av re-/habilitering i og utenfor institusjon. 2007-2013*

	Mottakere ved utgangen av året	Mottakere gjennom året	Rehabiliterings opphold i institusjon - Mottakere ved utgangen av året	Rehabilitering sopphold i institusjon - Mottakere ved gjennom året
2007	18247	35595	1168	11197
2008	18566	36059	1201	11547
2009	15160	32510	1577	12206
2010	13730	29298	1489	12548
2011	14011	29695	1555	13523
2012	13709	29142	1668	14782
2013*	11837	28835	1470	15396

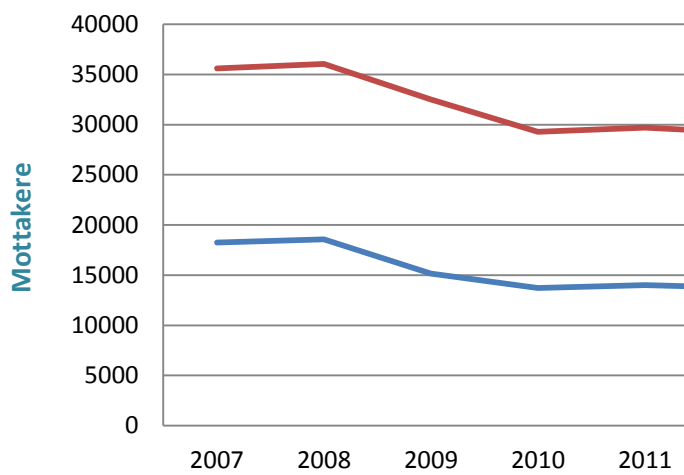
Nedgang fra 2011 til 2013

860

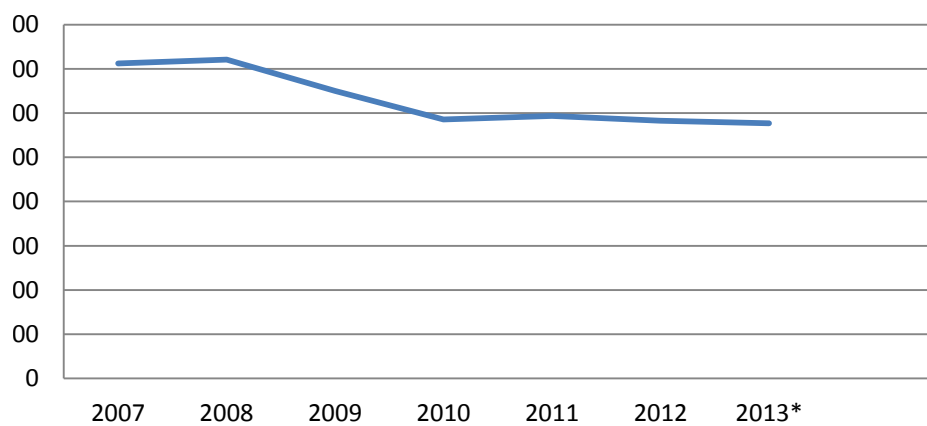
prosentvis nedgang 2,896110456

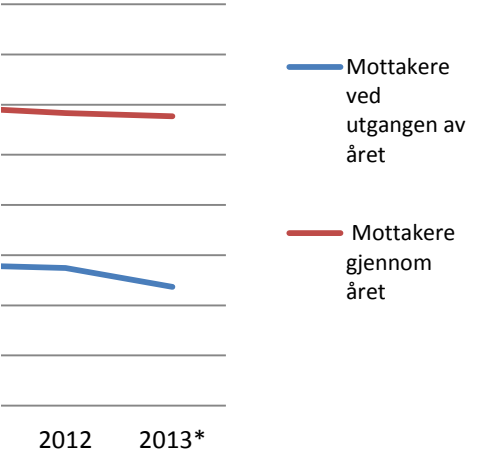
Habilitering og rehabilitering utenfor i

Habilitering og rehabilitering utenfor institusjon

nstitusjon

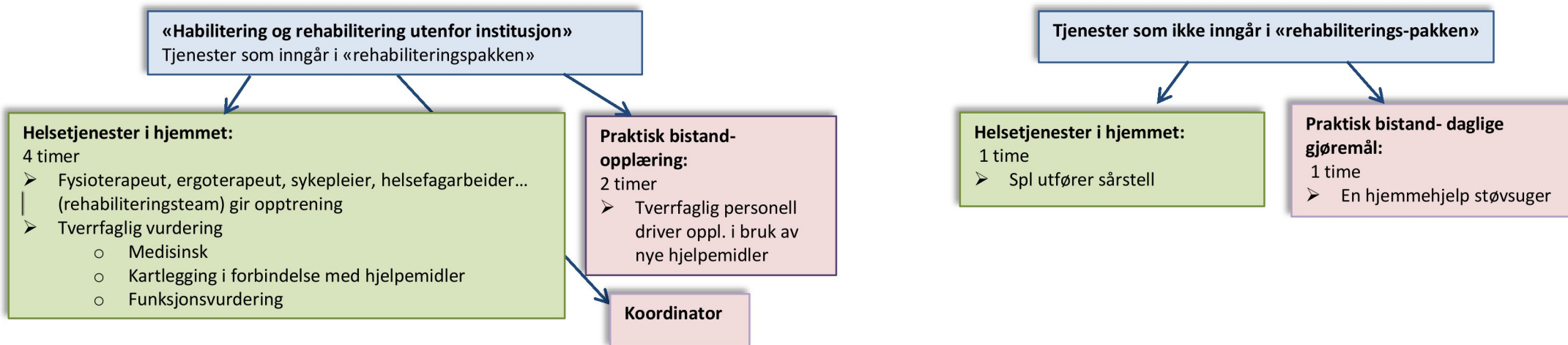
Vedlegg

Hvordan skal habilitering og rehabilitering utenfor institusjon registreres?

Habilitering og rehabilitering utenfor institusjon skal registreres med tidspunkt for start og slutt. I tillegg skal de deltjenester som inngår i prosessen registreres. Så kan det også hende at brukeren mottar andre tjenester som ikke direkte inngår i habiliterings- eller rehabiliteringsprosessen. Eksempler på dette kan være sårstell og øvrige behandlingstiltak.

Eksempel på registrering og rapportering av rehabilitering utenfor institusjon:

Kari er 60 år. Har nylig hatt hjerneslag, fra før en sterk astma. Har akkurat kommet hjem fra sykehus. Rehabiliteringsprosess er besluttet igangsatt og hun har takket ja til koordinator. Det er innvilget tjenester som inngår i rehabiliteringsprosessen samt tjenester som ikke direkte inngår i denne. I oppstart gjennomførte teamet en grundig tverrfaglig vurdering og utarbeidet en plan. Funksjonstrening og opplæring i bruk av hjelpemidler med bistand fra tverrfaglig team i henhold til tverrfaglig rehabiliteringsplan. Ergoterapeuten har gjennomført en kartlegging av og bestilt hjelpemidler.

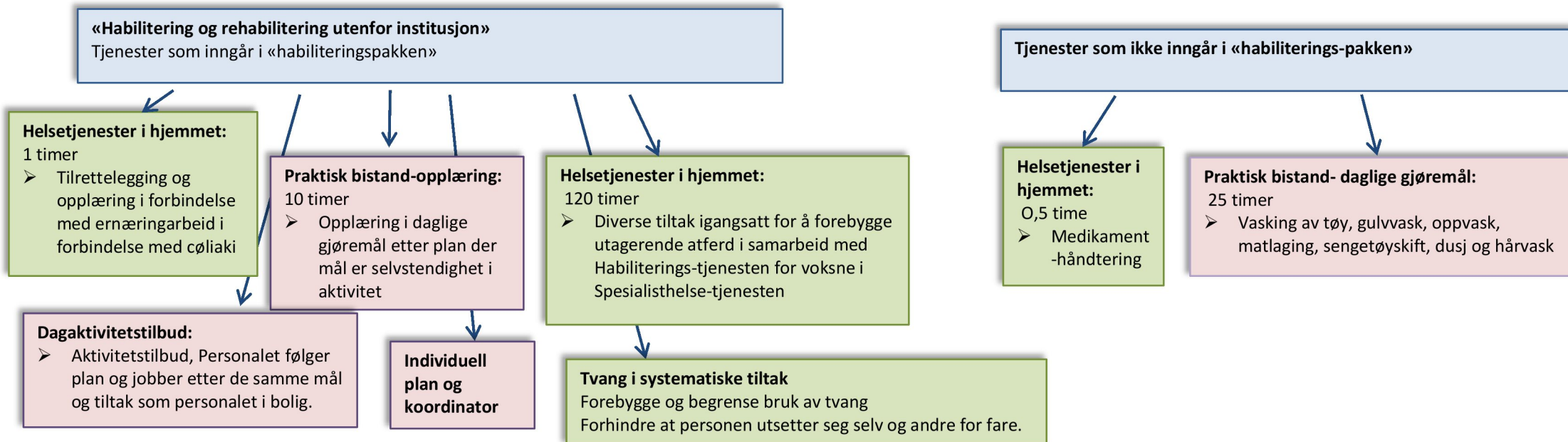
Ved innsending av data til IPLOS-registeret blir tiltakene /tjenestene over samlet og summert.

Slik framstår de tildelte tjenestene i IPLOS-registeret:

- Habilitering og rehabilitering utenfor institusjon (start og slutt)
- Helsetjenester i hjemmet 5 timer (timer per uke- start og slutt)
- Praktisk bistand opplæring 2 timer (timer per uke – start og slutt)
- Praktisk bistand 1 time (timer per uke start og slutt)

Eksempel på registrering og rapportering av habilitering utenfor institusjon:

Ola er autist, 35 år og bor i en kommunal leilighet i bofellesskap. Han har 1:1 bemanning store deler av døgnet. Personalet fra bofellesskapet følger også på dagaktivitetstilbudet. Personalet får veiledning av habiliteringstjenesten for voksne. Han har vedtak om bruk av tvang og makt i systematiske tiltak. Tiltaket er en del av en større koordinert tiltakspakke; tiltak igangsatt for å bygge opp atferd som kan erstatte atferd som nødvendiggjør bruk av tvang, og lite inngripende tiltak for å forhindre situasjoner med utagerende atferd. Til sammen utgjør tiltak og tjenester en helhetlig tilnærming til viktige aspekter ved Olas liv. Han har individuell plan og koordinator.

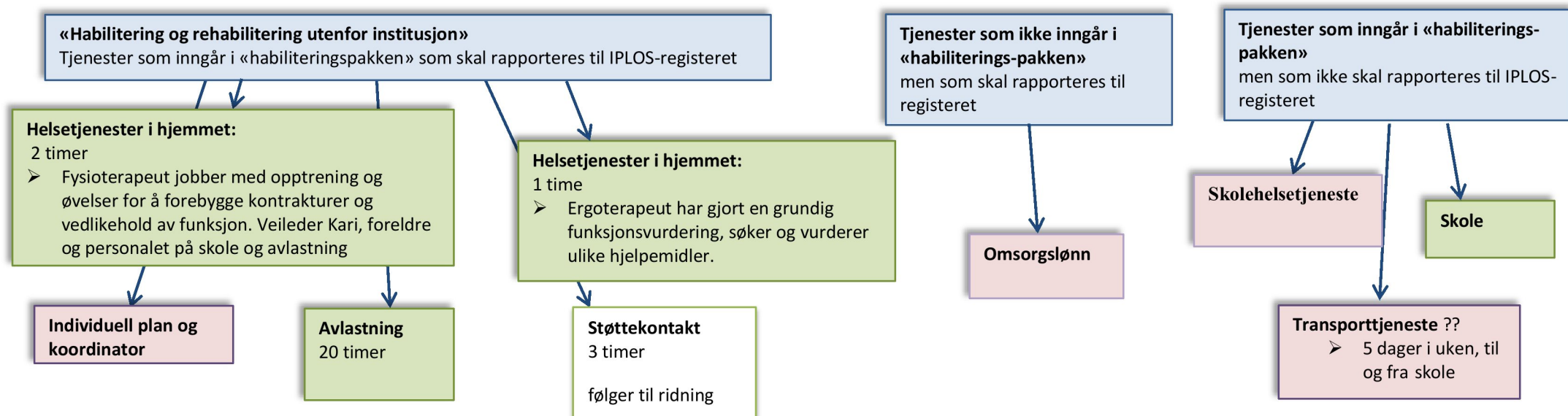
Ved innsending av data til IPLOS-registeret blir tiltakene /tjenestene over samlet og summert.

Slik framstår de tildelte tjenestene i IPLOS-registeret:

- Habilitering og rehabilitering utenfor institusjon (start og slutt)
- Helsetjenester i hjemmet 121,5 timer (timer per uke- start og slutt)
- Praktisk bistand opplæring 10 timer (timer per uke – start og slutt)
- Praktisk bistand 25 time (timer per uke start og slutt)
- Dagaktivitetstilbud
- Tvang i systematiske tiltak
- Individuell plan
- Koordinator

Eksempel på registrering og rapportering av habilitering utenfor institusjon:

Elin er 12 år, utviklingshemmet med Cerebral parese, bor hos foreldrene. Mor mottar omsorgslønn og avlastning i kommunen. Elin har støttekontakt. Habiliteringstjenesten for barn i spesialisthelsetjenesten i samarbeid med helse- og omsorgstjenesten i kommune gir veiledning til personalet på avlastningen og skolen. Elin har individuell plan og koordinator. Hun mottar fysioterapi hjemme og på skolen og/ eller tilbud i gruppe på familiesenteret. Elin har epilepsi og får oppfølging fra statens senter for epilepsi. Helse- og omsorgstjenesten i kommunen veileder skolen i medisinerings for epilepsi og rutiner for oppbevaring av medisin. Ergoterapeuten i kommunen er involvert i ADL-trening, utprøving og oppfølging av hjelpemidler som epilepsialarm og rullestol både hjemme, på skole og på avlastningen.

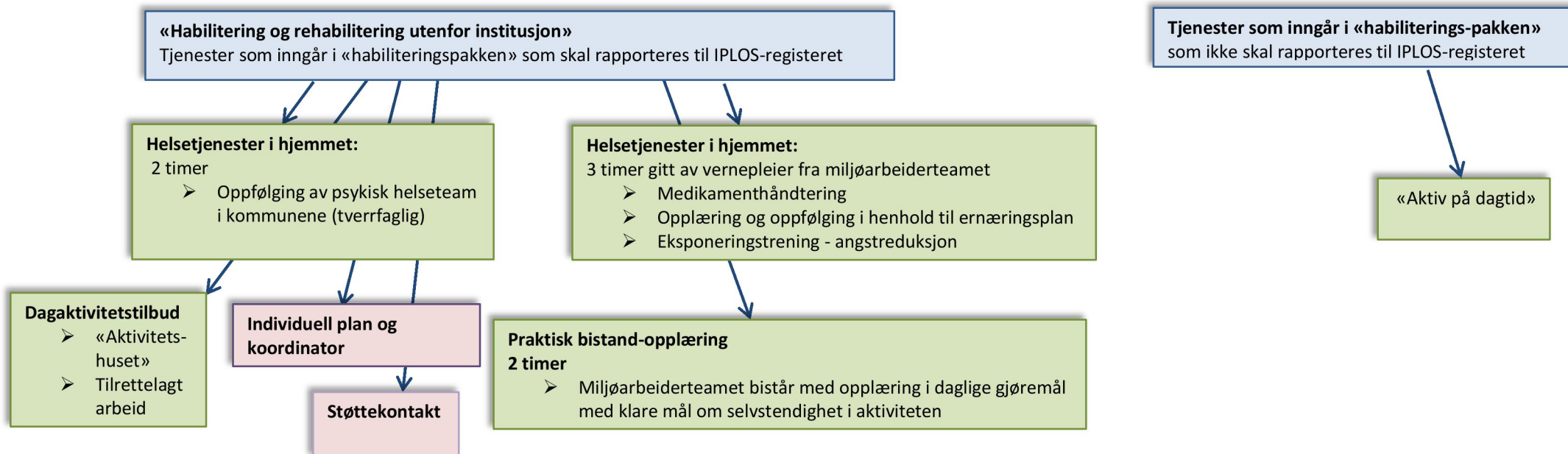
Ved innsending av data til IPLOS-registeret blir tiltakene /tjenestene over samlet og summert.

Slik framstår de tildelte tjenestene i IPLOS-registeret:

- Habilitering og rehabilitering utenfor institusjon (start og slutt)
- Helsetjenester i hjemmet 3 timer (timer per uke- start og slutt)
- Rullerende avlastning i institusjon(timer per uke-start og slutt)
- Individuell plan
- Koordinator
- Støttekontakt 3 timer
- Omsorgslønn

Eksempel på registrering og rapportering av rehabilitering utenfor institusjon:

Hamid er 32 år, han bor i egen leilighet. Han får oppfølging av psykisk helseteam. Han får bistand fra miljøarbeiderteamet i kommunen til opplæring i daglige gjøremål, oppfølging av ernæringsplan. Han har vedtak om aktivitetstilbud i kommunen 1 gang i uken, arbeid i tilrettelagt bedrift 2 dager i uken, støttekontakt 3 timer i uken og har individuell plan og koordinator. Han deltar også i tilbudet «aktiv på dagtid».

Ved innsending av data til IPLOS-registeret blir tiltakene /tjenestene over samlet og summert.

Slik framstår de tildelte tjenestene i IPLOS-registeret:

- Habilitering og rehabilitering utenfor institusjon (start og slutt)
- Helsetjenester i hjemmet 5 timer (timer per uke- start og slutt)
- Praktisk bistand opplæring 2 timer (timer per uke-start og slutt)
- Støttekontakt(timer per uke-start og slutt)
- Individuell plan
- Koordinator
- Dagaktivitetstilbud